
Různé

Za profesorem Milanom Zigom

V malebnom mestečku Modra, ležiacom na úpäť Malých Karpát, sa slovenská filozofická obec 15. 11. 2017 rozlúčila s jednou zo svojich popredných osobností – prof. PhDr. Milanom Zigom, CSc. (4. 9. 1934 Fil'akovo – 11. 11. 2017 Modra). Pre mnohých z nás bol učiteľom, školiťom, kolegom a priateľom. Jedným zo spoluzakladateľov a nesporne najdôležitejších postáv tzv. bratislavskej filozofickej školy. Nenahraditeľným sprievodcom po tajoch (predovšetkým) renesančnej a novovekej filozofie, ako aj osvietenstva, ktoré stáli v centre pozornosti po jeho celý vedecký život.

Málokomu z nás sa podarí prežiť dlhých päť desaťročí za katedrou na jednom pracovisku, tak ako profesorovi Zigovi. Na štúdium filozofie a fyziky nastupoval v pohnutých rokoch 1953 až 1958, pričom posledné roky štúdia už pôsobil v pozícii asistenta na jednej z dvoch katedier filozofie na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Habilitoval sa v roku 1965, menovaný za docenta bol v roku 1968 a za profesora dejín filozofie v roku 1980. Na domovskej filozofickej fakulte zastával funkciu prodekana a v rokoch 1980–1989 pôsobil ako vedúci katedry filozofie. Od 60. rokov bol členom viacerých redakčných rád časopisov (*Filozofia*, *Slovenské pohľady*), členom vedeckých kolégií a rád univerzitného, academic-

kého a fakultného charakteru. Po päťdesiatich rokoch na FiF UK v Bratislave posledné roky svojej pedagogickej kariéry pôsobil na Katedre filozofie UCM v Trnave.

Vo svojich spomienkach Milan Zigo neraz zdôrazňoval, že od počiatku vedeckej a pedagogickej kariéry sa venoval najmä dejinám filozofie a dejinám fyzikálnych vied. Neopomínal sledovať najnovšie trendy tak vo filozofii, ako v súdobej fyzike a prírodných vedách, predovšetkým v biológii. Venoval sa zobrazovaniu filozofických otázok spojených s ich interpretáciou. Patril k tým osobnostiam, ktoré sa celoživotne snažili aktívne podporovať úzku spoluprácu medzi filozofmi a prírodovedcami. V záverečných rokoch svojho života veľký priestor venoval aj slovenskej a českej filozofii.

Ťažisko jeho vedeckých a pedagogických aktivít sa sústreďovalo na spomínané obdobie renesancie a novoveku. Postupom času sa venoval filozofickým systémom 19. storočia. V hľadáčkii jeho záujmov stáli na popredných miestach B. Pascal, D. Diderot, La Mettrie, ale aj G. Bachelard – celoživotná inšpirácia prof. Ziga. Participoval na významnom desaťzväzkovom projekte *Antológie z diel filozofov* (1966–1977), ako aj na sérii dvadsiatich zväzkov edície *Filozofické odkazy* (1973–1990), v rámci ktorých vy-

šlo 46 titulov (z tzv. predmarxistickej, súdobej nemarxistickej a marxistickej filozofie). Diskutovanými a podnetnými boli jeho štúdie v časopise *Filozofia*; monografia *Pohľady do novovekej filozofie* (1987), ako aj ďalšie editorské a autorské aktivity. Vo svojich textoch popularizoval filozofické poznatky a zobrazoval osudy a koncepcie viacerých svetových filozofov. Jeho štúdie, články i recenzie vychádzali v *Historickej revue*, *Slovenských pohľadoch*, *Literárnom týždenníku* i *Kultúrnom živote*. Známu a populárnou sa stala relácia Slovenského rozhlasu, do ktorej písal scenáre – *Príbehy veľkých myšlienok a tých, ktorí je tvorili* (v rokoch 1995–2002, odvysielaných bolo približne 70 relácií). Nemôžeme opomenúť aj jeho významnú spoluprácu s Filozofickým ústavom SAV v Bratislave, napr. participáciu na vedeckých grantových projektoch, ktoré spočiatku spadali pod spomínané pracovisko. Neskôr sa prof. Zigo zaslúžil na vytvorení výskumného kolektívu na domovskej katedre filozofie (projekty: „Premeny slovenského filozofického myslenia v 20. storočí“, „Sondy do dejín slovenského filozofického myslenia“ a ďalšie, na ktorých sa zúčastnil ako spoluriešiteľ).

Profesor Zigo formoval priamo i nepriamo veľkú časť (nielen) filozofickej obce na Slovensku. Mimoriadne dôležitou súčasťou jeho snažení boli aktivity týkajúce sa skvalitnenia nielen vy-

sokoškolského, ale aj stredoškolského štúdia – predovšetkým výučby predmetov spadajúcich pod tzv. občiansku náuku. Inicioval viacero projektov, ktoré mali napomôcť profilácii výučby filozofie na strednom stupni škôl. Táto časť jeho aktivít presahovala do ponovembrového obdobia, kedy sa stal spoluautorom dodnes používanéj stredoškolskej učebnice (Waldschütz – Marcelli – Zigo, *Dejiny filozofie*, 1993). Až do sklonku svojho života citlivo reagoval na turbulencie spoločnosti a zmeny v postavení filozofie a humanitných odborov vôbec. Upozorňoval na to, ako nárast „scientometrie“ môže negatívnym spôsobom ovplyvniť postavenie spoločensko-vedných a humanitných vied a disciplín, čo sa v konečnom efekte odrazí aj v náraste negatívnych javov v spoločnosti.

Mesto Modra, v ktorom profesor Milan Zigo prežil prevažnú časť svojho života, je známe vinohradníckou tradíciou, ako aj špecifickou modranskou keramikou. Tí, ktorí ju zdobia, po poslednej namaľovanej bodke a po vypálení hotových diel svoju prácu ukončujú. Za dielom profesora Milana Ziga však bodku nehľadajme. V mnohých z nás, jeho študentoch, kolegoch a priateľoch, ostáva kus z jeho lásky k filozofii, k životu i k prírode. Za jeho dielom a jeho životom je snáď len čiarka, ktorá nás zaväzuje pokračovať v ním načatej poctivej filozofickej práci.

Erika Lalíková